Prvá svetová vojna (1. svetová vojna) :)

Bol to najkrvavejší konflikt, aký dovtedy svet poznal. Vojna trvala od roku 1914 až do roku 1918 a padli v nej milióny ľudí. Zapojili sa do nej takmer všetky štáty sveta.

Vojak a smrť **Hans Larwin 1917**

Ľudia, ktorí zažili túto vojnu, ju nazvali „veľká vojna“, keďže dovtedy sa žiadna iná vojna neodohrávala v takom veľkom rozsahu. Milióny vojakov zahynulo a svetové hospodárstvo sa radikálne zmenilo.

Vypuknutie vojny

Roku 1914 bola Európa rozdelená do dvoch veľkých aliancií. Rakúsko uzavrelo spojenectvo s Nemeckom na obranu svojich záujmov proti záujmom Ruska na Balkáne. Francúzsko sa spolu s Ruskom snažili zabrániť rastúcej rozpínavosti Nemecka. 28. júna 1914 spáchal srbský nacionalista atentát na rakúskeho arcivojvodu Františka Ferdinanda, čo podnietilo Rakúsko-Uhorsko k vyhláseniu vojny Srbsku. Srbsko zase požiadalo o pomoc Rusko, ktoré potom vyhlásilo vojnu Rakúsko-Uhorsku. Následne sa do vojny zapojilo Nemecko a Francúzsko. Veľká Británia vstúpila do vojny, keď Nemecko napadlo Belgicko.

Atentát na rakúskeho arcivojvodu Františka Ferdinanda

Prvé bitky

Na východe Nemci rozprášili ruskú armádu v bitke pri Tannenbergu (dnes Dabrówno), rakúske vojská však v súboji s Rusmi utrpeli porážku po viacerých krvavých zrážkach v priebehu septembra. Na západe mali Nemci v

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania

úmysle dobyť Paríž, a tak poraziť Francúzsko, tomu sa však podarilo zastaviť ich 8. septembra 1914 v bitke na rieke Marne. K víťazstvu prispela britská armáda, keď v severnej časti frontu znemožnila Nemcom vykonať obkľučovací manéver. Do októbra armády obidvoch bojujúcich strán vybudovali zákopy na zimu.

Nové zbrane

Prekážky z ostnatých drôtov, guľomety a mohutné delostrelectvo umožňovali vybudovať takú silnú obranu, že ju nebolo možné útokom prelomiť. Útočiace jednotky použili jedovaté otravné plyny, ale len zriedkakedy dosiahli úspech. Tanky, ktoré po prvýkrát nasadili Briti roku 1916, nič nezmohli proti ostnatým prekážkam a guľometom a navyše boli veľmi nespoľahlivou zbraňou. Lietadlá dosahovali väčšie úspechy a používali sa na prieskum nepriateľských pozícií, usmerňovanie delostreleckej paľby a bombardovanie. Nemecké letecké eso Manfred von Richthofen, prezývaný „červený barón“, sám zostrelil až 80 nepriateľských lietadiel.

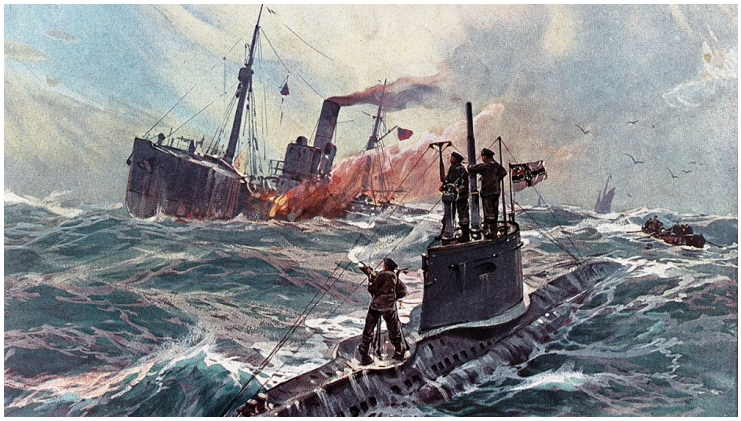
Prvá tanková bitka

Nemecko-francúzsky vzdušný súboj

Svetová vojna

Nemecké kolónie v Afrike obsadili britské a francúzske jednotky. Roku 1915 sa austrálske a novozélandské jednotky vylodili pri Gallipoli v Turecku, ale v krvavej bitke utrpeli zdrvujúcu porážku a veľké straty. Nemecké lode a ponorky potápali na otvorenom mori spojenecké lode a roku 1917 napadli každú loď smerujúcu do spojeneckého prístavu. USA najprv protestovali proti týmto útokom a neskôr sa pripojili k štátom Dohody a vypovedali Nemecku vojnu.

Ilustrácia z roku 1916 zobrazuje nemeckú ponorku útočiacu na americkú obchodnú loď

Záverečné boje

Roku 1917 v Rusku prevzali moc boľševici a uzavreli mier s Nemeckom. Nemci potom stiahli svoje jednotky z východného frontu a v marci 1918 ich vrhli do masívneho útoku proti Francúzsku. Americké jednotky pomohli tento útok zastaviť. Bulharsko, Turecko a Rakúsko-Uhorsko sa však nachádzali na pokraji zrútenia a Nemecko súhlasilo s prímerím. K jeho podpísaniu došlo 11. novembra 1918.

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania

Ruská revolúcia v novembri 1917

Kapitulácia Nemecka

Koniec vojny

Prvá svetová vojna si vyžiadala obrovské obete. Nemecko stratilo 1,9 milióna mužov, Rusko 1,7 milióna, Francúzsko 1,5 milióna a Veľká Británia a Rakúsko-Uhorsko po 1 milióne. Vojna stála aj veľa finančných prostriedkov. Habsburská ríša sa rozpadla na viacero štátov: Rakúsko, Maďarsko, Československo a Juhosláviu. Poľsko, Estónsko, Lotyšsko a Litva získali nezávislosť. Európske krajiny stratili dovtedajšie ekonomické postavenie vo svete, kým iné krajiny si ho posilnili. Svet sa radikálne zmenil.

Prvá svetová vojna podrobne; Versailleská mierová zmluva

Použité a odporúčané zdroje:

- **https://www.bejvavalo.cz/clanek/rok-1914-udalosti-kolem-atentatu-a-pohrbu-frantiska-ferdinanda-d-este-ktere-naznacovaly-budouci-problemy/**
- **https://historylab.dennikn.sk/velka-vojna/prva-tankova-bitka-mala-prekvapivy-vysledok/**
- **https://historylab.dennikn.sk/velka-vojna/piloti-velkej-vojny-zili-na-hranici-zivota-a-smrti/**
- **https://sanctuaries.noaa.gov/news/may18/world-war-i-on-the-homefront.html**
- **https://www.expresstorussia.com/experience-russia/the-russian-revolution.html**

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania